

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1940 kl. 10 f. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
anslag till förberedande arbeten å vissa staten tillhöriga
torvmossar.*

I en till riksdagen den 10 maj 1940 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 266, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Förberedande arbeten å vissa staten tillhöriga torvmossar för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten, under rubriken Statens affärsverksfonder. E. Domänverket, anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 71 till 1939 års urtima riksdag anvisade riksdagen till Teckning av aktier i Aktiebolaget Svensk Torvförädling m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för statens aktier ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor (r. skr. nr 85). Genom beslut den 22 december 1939 har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att av anslaget till teckning av aktier i bolaget utbetala ett belopp av 3,999,500 kronor. Bolaget, vars sammanlagda aktiekapital utgör 4,000,000 kronor, har till föremål att i första hand i anslutning till torvmossen Store Mosse i N. Mellby och Häglinge socknar av Kristianstads län idka verksamhet för utvinning och förädling av torv jämte annan därmed förenlig verksamhet av teknisk, industriell eller kommersiell art.

I skrivelse den 19 april 1940 har nu *statens industrikommission* hemställt, att ett belopp av 1,000,000 kronor måtte ställas till Aktiebolaget Svensk Torvförädling för fogande att efter industrikommissionens bestämmande användas för bestridande av kostnaderna för förberedelsearbeten å vissa staten tillhöriga torvmossar.

Över industrikommissionens framställning har kommerskollegium efter hörande av styrelsen för Aktiebolaget Svensk Torvförädling avgivit infordrat utlåtande.

Aktiebolaget Svensk Torvförädling har förklarat sig berett att åtaga sig utförandet av de ifrågasatta förberedande arbetena å torvmossarna för statens räkning.

Kommerskollegium har tillstyrkt anvisande av det av industrikommissionen föreslagna anslaget å 1,000,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»I nuvarande läge är det av yttersta vikt att åtgärder i möjligaste mån vid-

Bihang till riksdagens protokoll 1940. 10 saml. Nr 56—59.

tagas för tillvaratagande av de bränsletillgångar, som finnas inom landet. Genom framställning av fast bränsle ur torvmossarna kan ett värdefullt tillskott i vår bränsleförsörjning erhållas. Ett led i strävandena på detta område utgör anvisandet av förenämnda anslag å 5,000,000 kronor för torvförädling vid den staten tillhöriga torvmossen Store Mosse. Med hänsyn till den försämrade situation, som sedermera inträtt beträffande importen av bränslen, lär det få anses synnerligen motiverat, att förberedande åtgärder vidtagas för igångsättande snarast möjligt av torvutvinning från ytterligare ett antal staten tillhöriga mossar. Jag tillstyrker att framställning avlåtes till riksdagen om medelsanvisning för ifrågavarande ändamål i enlighet med industrikommissionens förslag. Av mossarna tillhör Hästhagens torvmosse statens järnvägars fond; till den del de övriga mossarna tillhöra staten ingå de i statens domäners fond. Den förstnämnda mossen torde böra överföras till domänfonden. Under sådana förhållanden lär det för nu ifrågavarande anläggningsverksamhet erforderliga anslaget, 1,000,000 kronor, böra uppföras å kapitalbudgeten under rubrik »Statens affärsverksfonder. E. Domänverket». Anslaget bör i mån av behov utbetalas till Aktiebolaget Svensk Torvförädling, som bör hava att efter industrikommissionens bestämmande använda anslaget för det avsedda ändamålet. Till frågan om förräntning och eventuell amortering av denna investering kan ställning tagas först efter utredning av de ekonomiska former, under vilka tillgödörandet av dessa torvtillgångar lämpligen bör ske.

Med avseende å vad kommerskollegium anfört i fråga om valet av den metod — frästorvsbrytning eller maskintorvsbrytning — som efter slutförandet av de förberedande arbetena å mossarna bör komma till användning, delar jag kollegii uppfattning, att ställningstagande till detta spörsmål bör anstå i avvaktan på resultaten vid Store Mosse.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må till *Förberedande arbeten å vissa staten tillhöriga torvmossar* för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten, under rubriken Statens affärsverksfonder. E. Domänverket, anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 28 maj 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 52.
